

İRAN İNŞAAT SEKTÖRÜ

TÜRK FİRMALARI İÇİN İHRACAT VE YATIRIM FIRSATLARI ARAŞTIRMA RAPORU

Yıl: 2025

Hazırlayan: Van Ticaret ve Sanayi Odası
Dış Ticaret Müdürlüğü

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Bu rapor, İran inşaat sektörünün genel durumunu ve Türk firmaları açısından mevcut ihracat ve yatırım fırsatlarını analiz etmek amacıyla hazırlanmıştır. İhracatçı ve ithalatçı üyelerimiz için stratejik bilgi kaynağı niteliğindedir.

Dış ticarete konu tüm pazarlıkların iş insanlarımız için net bir kar/zarar tablosu ortaya koyabilmesinin en önemli şartlarından biri; pazarlığa konu ürünlerin Gümrük İstatistik Tarife Pozisyonlarının (GTİP) bilinmesidir. Dış ticarete konu olabilecek ürünlere ilişkin ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükler ve dış ticarete konu olabilecek diğer önlemler ancak ve ancak GTİP bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda net bir şekilde görülebilecektir.

Bu sebeple, önce açık kaynaklardan inşaat sektöründe yer alan aktörlerin yayımladığı

raporlar taranmış, uluslararası kaynaklardan yararlanılmış ve bu sektörde yer alan firma yetkilileri ile görüşülmüş, neticesinde dış ticarete konu olabilecek inşaat ürünleri belirlenmiştir. Devamında, tek tek bu ürünlerin Gümrük İstatistik Tarife Cetvelinden Gümrük İstatistik Tarife Pozisyonları (GTİP) çıkarılmış ve listelenmiştir.

Daha sonra, İran Gümrük İdaresi'nin resmi sitesinde yayımlanan dış ticaret verileri/raporları incelenmiş ve GTİP bazlı oluşturduğumuz liste ışığında dış ticaret verileri tek tek ayıklanmış ve bu rapora işlenmiştir.

Son olarak da, oluşturulan bu listede yer alan GTİP'lere göre 2024 yılı İran'da geçerli tarife oranları tek tek çıkarılmış ayrı bir liste olarak sunulmuştur.

2. İRAN İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Bu rapor, İran inşaat sektörünün genel durumunu ve Türk firmaları açısından mevcut ihracat ve yatırım fırsatlarını analiz etmek amacıyla hazırlanmıştır. İhracatçı ve ithalatçı üyelerimiz için stratejik bilgi kaynağı niteliğindedir.

Dış ticarete konu tüm pazarlıkların iş insanlarımız için net bir kar/zarar tablosu ortaya koyabilmesinin en önemli şartlarından biri; pazarlığa konu ürünlerin Gümrük İstatistik Tarife Pozisyonlarının (GTİP) bilinmesidir. Dış ticarete konu olabilecek ürünlere ilişkin ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükler ve dış ticarete konu olabilecek diğer önlemler ancak ve ancak GTİP bazında yapılan değerlendirmeler sonucunda net bir şekilde görülebilecektir.

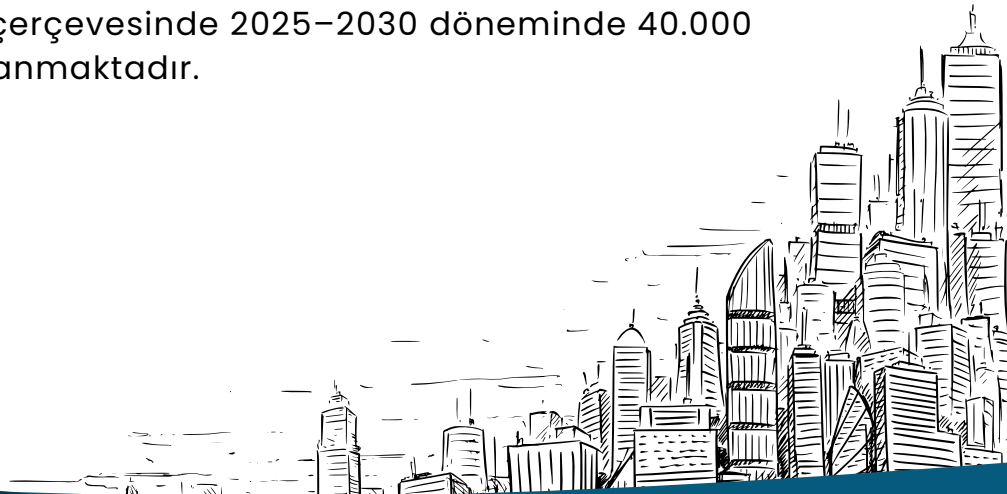
Bu sebeple, önce açık kaynaklardan inşaat sektöründe yer alan aktörlerin yayımlandığı

3. MEŞHED İLİ İNŞAAT SEKTÖRÜ ANALİZİ

Meşhed, İran'ın ikinci büyük şehri olup Horasan Rezevi Eyaleti'nin başkentidir. Kent, hem dini turizm merkezi olarak hem de gelişmekte olan sanayi altyapısıyla ülkenin en hızlı büyüyen inşaat pazarlarından birine sahiptir. 2024 yılı itibarıyla Meşhed'de toplam 9,5 milyon metrekarelik yeni inşaat ruhsatı verilmiştir. Bu projelerin %63'ü konut, %22'si ticari yapılar, %15'i sanayi ve altyapı yatırımlarıdır.

Bölgedeki konut talebi, nüfus artışı ve iç göçle birlikte istikrarlı şekilde yükselmektedir.

Ayrıca, Meşhed Belediyesi tarafından başlatılan "Kentsel Dönüşüm ve Modernizasyon Programı" çerçevesinde 2025–2030 döneminde 40.000 konutun yenilenmesi planlanmaktadır.

4. TÜRKİYE – İRAN İNŞAAT SEKTÖRÜ TİCARETİ

Türkiye ile İran arasındaki inşaat malzemeleri ve müteahhitlik hizmetleri ticareti son yıllarda istikrarlı bir artış göstermektedir. TÜİK verilerine göre Türkiye'nin İran'a inşaat malzemeleri ihracatı 2024 yılında yaklaşık 512 milyon ABD doları seviyesine ulaşmıştır.

Bu ihracatın büyük kısmını demir-çelik ürünleri, seramik, çimento, boya, cam ve yalıtım malzemeleri oluşturmaktadır.

İran'da Türk müteahhitlik firmaları toplam değeri 3,8 milyar ABD dolarını aşan 60'tan fazla projeye imza atmıştır. İki ülke arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması'nın (TTA) kapsamının genişletilmesi, Türk firmaları için ek rekabet avantajı yaratmaktadır.

Aşağıda İran'nın son iki yılda inşaat ürünlerini ithal ettiği ilk on ülke verilmiştir. Ülkemiz 3. Sırada yer alarak hem tecrübesiyle hemde rekabet avantajları yönünde aktif bir yol izlemektedir.

İran'ın Son İki Yılda İnşaat Ürünlerini En Fazla İthal Ettiği İlk 10 Ülke

Sıra	Ülke Adı	İthalat Değeri (Bin \$) 2023-24	İthalat Değeri (Bin \$) 2024-25
1	ÇİN	1.134.926	1.211.899
2	B.A.E.	676.260	702.997
3	TÜRKİYE	276.548	268.793
4	ALMANYA	77.115	100.524
5	GÜNEY KORE	36.000	41.192
6	RUSYA	32.000	33.932
7	İSPANYA	15.000	18.584
8	IRAK	14.000	16.159
9	UMMAN	9.000	13.153
10	İSVİÇRE	2.880	2.331

5. TÜRK FİRMALARI İÇİN FIRSATLAR

- İran'da kentsel dönüşüm ve altyapı projeleri hız kazanmaktadır.
- İnşaat malzemelerinde Türk ürünlerine yönelik kalite ve güven algısı yüksektir.
- Meşhed, Tebriz ve İsfahan şehirlerinde artan konut ve otel yatırımları Türk firmaları için önemli bir pazar oluşturur.
- Enerji altyapısı, lojistik merkezleri ve endüstriyel tesisler alanlarında büyük ölçekli ihaleler açılmaktadır.
- Türk inşaat malzemeleri, İran pazarında fiyat-kalite dengesinde avantajlı konumdadır.

İran'nın Son iki Yılda Türkiye'den İthal Ettiği GTİP Bazında İnşaat Ürünleri

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
1	Mineral maddeler Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; alçılar, kireçler ve çimento	2520-2523	249,694	254,141*
2	Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	3208-3209-3210-3214	34,428,082	34,862,403
3	Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri	3917-3918-3922-3925	6,569,569	5,855,504
4	Ağaç ve ahşap eşya	4411-4412-4418	22,456,357	22,457,873

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
5	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları Ve geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, Kırpıntı ve hurdalar); Kağıt, karton ve mamulleri	4814	2,792,697	841,195
6	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri Maddelerden eşya; seramik mamulleri; Cam ve cam eşya	6802-68-03- 6806-6807- 6809-6810-6811 6904-6905- 6907-6908-6910 7003-7004- 7005-7008-7016	3,280,770	3,109,451
7	Adi metaller ve adi metallerden eşya	7214-7215-7216- 7217 7303-7304- 7305-7306- 7307-7308- 7317-7318-7322- 7324-7604- 7610-7615-8301- 8302	71,512,170	69,643,212

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
8	Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferruatı	8402 -8403- 8404 - 8415- 8428-8481- 8536-8544	114,869,048	118,597,336
9	Muhtelif mamul eşya	9406 – 9405	20,390,166	13,203,205
		TOPLAM	276,548,553\$	268,824,320\$

* Artış gösteren

İran'nın talep ettiği ve Çin'den aldığı (muhtemelen fiyat avantajı sebebiyle) inşaat ürünleri de tek tek çıkarılmıştır. Aşağıdaki liste hangi ürünlerin Çin yerine ülkemizden temin edilebileceğine yani muhtemel ihracat fırsatlarına işaret edebilir.

İran'nın Son İki Yılda Çin'den İthal Ettiği GTİP Bazında İnşaat Ürünleri

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
1	Mineral maddeler Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; alçılar, kireçler ve çimento	2520-2523	1,756,936	1,763,178*
2	Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	3208-3209-3210-3214	16,048,148	14,688,734
3	Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri	3917-3918-3922-3925	13,130,672	12,208,184
4	Ağaç ve ahşap eşya	4411-4412-4418	7,333,393	1,812,699
5	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları ve geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar); kağıt, karton ve mamulleri	4814	43,477,840	30,392,809

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
6	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri Maddelerden eşya; seramik mamulleri; Cam ve cam eşya	6802-68-03-6806-6807-6809-6810-6811 6904-6905-6907-6908-6910 7003-7004-7005-7008-7016	6,478,665	6,102,200
7	Adi metaller ve adi metallerden eşya	7214-7215-7216-7217 7303-7304-7305-7306-7307-7308-7317-7318-7322-7324-7604-7610-7615-8301-8302	408,389,361	431,207,416
8	Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferruatı	8402 -8403-8404 - 8415-8428-8481-8536-8544	558,515,067	631,638,009

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
9	Muhtelif mamul eşya	9406 – 9405	79,793,044	82,084,541
		TOPLAM	1,134,923,126\$	1,211,897,770\$

* Artış gösteren

Yukarıda paylaşılan üç tablo birlikte değerlendirildiğinde;

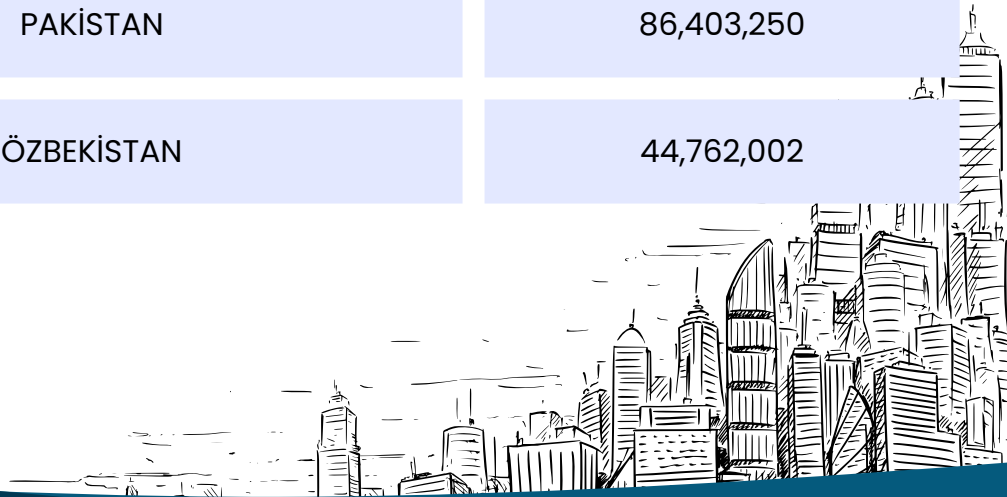
- İran'nın 2024 yılından 2025 yılına geçildiğinde satın aldığı inşaat ürünleri artış gösterirken, ülkemizden aldığı ürünlerde küçük de olsa bir düşüş gerçekleşmiştir. "Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferruatı " başlıklı grupta yer alan ürünler ön plana çıkmaktadır.

- İlk maddenin de işaret ettiği üzere ve Çin ile olan ticaretlerine bakıldığında; özellikle 7 ve 8. Maddelerde yer alan ürünleri üreten firmalarımız için büyük bir fırsat bulunmaktadır. Şöyle ki; İranlı firmaların halen devam eden ve her geçen gün artış gösteren makina ve bu ürünlere tamamlayıcı rol oynayan parçalarına büyük bir talebin var olduğu İran Meşhed Ataşeliğinin yaptığı görüşme ve toplantılarda da çok net ortaya konmaktadır. Bu talebin ülkemizden daha fazla miktarlarda karşılanması için birçok sebep vardır. Lojistik maliyetler, satış sonrası hizmetler, yüksek kalite/uygun fiyat ve belki de en önemlisi; yürürlükte olan Türkiye-İran Tercihli Ticaret anlaşmasının ekinde bu fasıllarda bazı ürünlere İran tarafından sağlanan gümrük vergilerinde indirim. Bir parantez açmak gerekirse İran'ın doğu bölgesinde, Meşhed merkezli Horosan Bölgesi, Türk ürünleri "premium ürün" olarak görülmekte ve kaliteli ürün olarak algılanmaktadır. Meşhed merkezli inşaat firmalarına dair güncel ve çok detaylı firma listesi ilk kez bu rapor ekinde paylaşılmaktadır. Bu firmalarla temas kurularak özellikle üretimlerine bağlı makina ve parçalarına dair taleplerinin belirlenmesi mümkün olabilir.

İran'ın Son İki Yılda İnşaat Ürünlerini En Fazla İhraç Ettiği (İran'ın Sattığı) İlk 10 Ülke

2023-2024 YILI:

Sıra	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$) 23-24
1	IRAK	2,185,648,424
2	AFGANİSTAN	167,262,319
3	TÜRKMENİSTAN	159,139,921
4	ERMENİSTAN	127,813,991
5	TÜRKİYE	137,036,699
6	AZERBAYCAN	257,847,943
7	GÜRCİSTAN	91,400,336
8	B.A.E.	90,301,981
9	PAKİSTAN	86,403,250
10	ÖZBEKİSTAN	44,762,002

2024-2025 YILI:

Sıra	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$) 24-25
1	IRAK	2,103,590,883
2	TÜRKİYE	363,970,490
3	TÜRKMENİSTAN	227,590,544
4	AFGANİSTAN	196,381,408
5	ERMENİSTAN	185,045,329
6	AZERBAYCAN	166,163,884
7	BAE	122,274,643
8	GÜRCİSTAN	109,067,330
9	PAKİSTAN	50,564,709
10	ÖZBEKİSTAN	43,611,065

Yukarıdaki tablolardan anlaşılacağı üzere, Türkiye 2023-2024 yıllarında İran'dan 137.036.699 dolarlık bir ithalat gerçekleştirmiştir.

Bu rakam 2024-2025 yıllarında 363.970.490 dolara yükselerek Ülkemizin İran'dan en fazla ithalat yapan 3. Ülke konumuna çıkartmıştır. Bu da iki ülke arasındaki ticaretin her geçen gün daha fazla artarak yeni fırsatlar da oluşturduğunun göstergesidir.

İran'dan Son İki Yılda Türkiye'ye İhraç Edilen GTİP Bazında İnşaat Ürünleri

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
1	Mineral maddeler Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; alçılar, kireçler ve çimento	2520-2523	821,235	488,817
2	Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	3208-3209-3210-3214	508,392	489,480
3	Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri	3917-3918-3922-3925	11,924,482	8,010,470
4	Ağaç ve ahşap eşya	4411-4412-4418	703,632	134,7860
5	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları	4814	0	0
6	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri Maddelerden eşya; seramik mamulleri; Cam ve cam eşya	6802-68-03-6806-6807-6809-6810-6811-6904-6905-6907-6908-6910-7003-7004-7005-7008-7016	25,294,896	33,188,536

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
7	Adi metaller ve adi metallerden eşya	7214-7215-7216-7217 7303-7304-7305-7306-7307-7308-7317-7318-7322-7324-7604-7610-7615-8301-8302	86,509,749	310,882,892
8	Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferruatı	8402 -8403-8404 - 8415-8428-8481-8536-8544	7,387,507	7,683,132
9	Muhtelif mamul eşya	9406 – 9405	3,886,806	3,092,377
		TOPLAM	137,039,387\$	363,970,490\$

* Artış gösteren

Bu tabloda ilgi çeken nokta "Adi metaller ve adi metallerden eşya" başlıklı 7. Madde ürünlerinin ülkemize ihraç edilmesidir. İlginç olan nokta bu ürünlerin aynı zamanda İran'ın ithalatında ilk sıralarda gelmesidir. Şöyle bir okuma yanlış olmayacaktır: Hammade sıkıntısı çekmeyen, göreceli olarak çok düşük maliyetli enerji kullanabilen ve işçi maliyetlerinin de (yaklaşık 150 dolar) çok düşük olduğu İran'da; bu ürünlerde "fason üretim" imkanları ortaya çıkmaktadır. "İran'da parçaları üret, Türkiye'de birleştir ve menşe kazandır sonra Avrupaya/Dünyaya sat" modelinin önemli fırsatlar sunabileceği değerlendirilmektedir. Ülkemize yakınlığı sebebiyle firmalarımızın özellikle Tebriz ve Urumiye bölgelerinde bu tür faaliyetlerde bulunduğu bilinmektedir.

Bu maliyet anavtajının hangi inşaat ürünlerde olabileceğine işaret etmesi açısından, İran'ın Irak'a (inşaat ürünlerinin bir numaralı ithalatçısı) hangi ürünleri, ne miktarda sattığı da aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

İran'dan Son İki Yılda Irak'a İhraç Edilen GTİP Bazında İnşaat Ürünleri

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
1	Mineral maddeler Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; alçılar, kireçler ve çimento	2520-2523	117,108,396	85,110,515
2	Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	3208-3209-3210-3214	7,645,609	10,302,588*
3	Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri	3917-3918-3922-3925	227,755,332	239,451,808
4	Ağaç ve ahşap eşya	4411-4412-4418	25,001,535	24,864,981

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
5	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları Ve geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, Kırpıntı ve hurdalar); Kağıt, karton ve mamulleri	4814	5,813	83,464
6	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri Maddelerden eşya; seramik mamulleri; Cam ve cam eşya	6802-68-03- 6806-6807- 6809-6810-6811 6904-6905- 6907-6908-6910 7003-7004- 7005-7008-7016	477,676,524	572,137,353
7	Adi metaller ve adi metallerden eşya	7214-7215-7216- 7217 7303-7304- 7305-7306- 7307-7308- 7317-7318-7322- 7324-7604- 7610-7615-8301- 8302	1,178,746,883	1,034,233,278

Sıra	Fasıl Başlığı	Fasıl (GTİP Bazında)	2023-24 İthalat Değeri (\$)	2024-25 İthalat Değeri (\$)
8	Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferruatı	8402 -8403- 8404 – 8415- 8428-8481- 8536-8544	144,035,321	133,507,519
9	Muhtelif mamul eşya	9406 – 9405	7,680,926	3,899,377
		TOPLAM	2,185,659,189\$	2,103,590,883\$

*** Artış gösteren**

Yukarıda paylaşılan üç tablo birlikte değerlendirildiğinde;

1- İran'nın 2024 yılından 2025 yılına geçildiğinde ülkemize sattığı inşaat ürünlerinde ciddi bir artış olduğu ve bu artışı tek başına 7. Maddede yer alan "Adi metaller ve adi metallerden eşya" fasıl başlıklı ürünlerin karşıladığı görülmektedir. Benzer şekilde İran'nın Irak'a sattığı ürünler arasında aynı ürünler ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise " Taş, alçı, çimento, amiyant, mika veya benzeri maddelerden eşya; seramik mamulleri; Cam ve cam eşya" başlıklı fasılda yer alan ürünler gelmektedir.

Bu gösteriyor ki,

- a) Irak'ın bu ürünlere ilişkin güçlü bir talebi vardır,
- b) İran bu noktada en önemli aktörlerden biridir
- c) İran'nın bu ürünlerde güçlü bir maliyet avantajı ve gelişmiş bir üretim kapasitesi bulunmaktadır.

Elbette, bu ürünlerin firmalarımız için maliyet avantajı sağlayıp sağlamadığı ülkemizdeki geçerli gümrük mevzuatına ilişkin GTİP bazlı bir çalışma yaptıktan sonra ortaya çıkabilir. Önemli olan, üreticilerimizin ihraç ettikleri ürünlerin üretilmesinde İran'da daha düşük maliyetli üretim fırsatları olabileceğini, bu ürünlerin üretiminde kullanılan makina ve parçalarına İran'da ciddi bir talep olabileceğini değerlendirmesidir. Her iki fırsat da ihracatımıza katkı sağlayabilir.

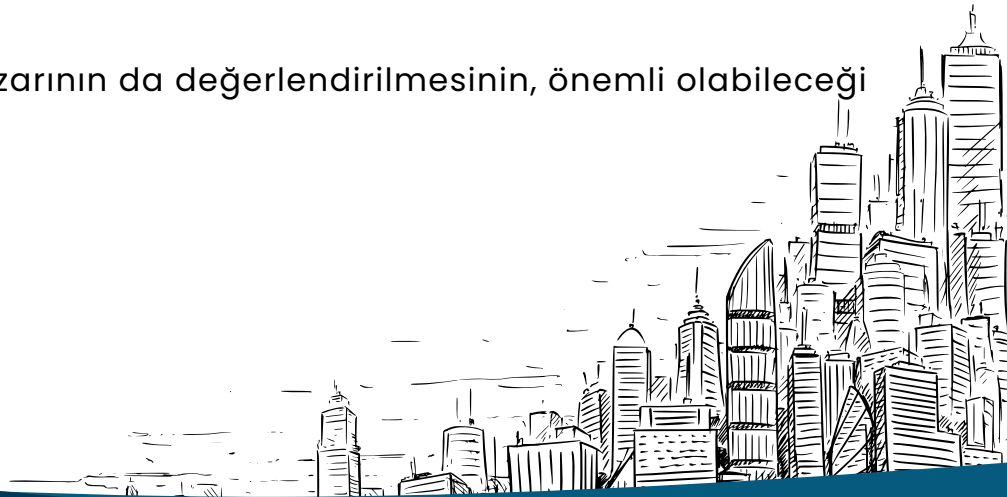
1- İlginç bir nokta ise, 8. Maddede yer alan Makinalar başlıklı fasıl ürünlerinin de Irak'a ihraç edilmesidir. İran'nın bu tür ürünlere olan ihtiyacı ve bu ürünleri ilk sırada Çin, sonra da ülkemizden satın aldığı düşünülürse, muhtemeldir ki ihraç edilen bu ürünler daha sonrasında Irak'a satılmaktadır. Üreticilerimizin Irak pazarına doğrudan satış yapmasının önemli olabileceği değerlendirilmektedir. Yukarıda paylaşılan tüm altı tablo (ithalata ve ihracata ilişkin) birlikte değerlendirildiğinde;

1- İran'nın 2024 yılından 2025 yılına geçildiğinde inşaat ürünlerinin dış ticaretinde fazla verdiği ve bu çerçevede İran pazarının sunduğu özellikle düşük maliyet (Avrupa standartlarında) fırsatlarının firmalarımızca değerlendirilmesinin,

2- Nokta atışı; İran'nın Irak'a sattığı ürünlerden hareketle bu ürünlerin üretiminde kullanılam makina ve parçalarına dair ihracat fırsatlarının değerlendirilmesinin,

3- Genel olarak; Çin'den alınan "Makinalar..." başlıklı fasıl konusu ürünlerin ülkemizden satışı için çalışma yapılmasının (Çin ve Irak tabloları birlikte değerlendirilebilir),

4- Aynı ürünler için Irak pazarının da değerlendirilmesinin, önemli olabileceği düşünülmektedir.

6. RİSKLER VE KISITLAR

İnşaat Ürünlerinin İthalatında Aranılan Standartlar İran; ithali belli standartlara tabi olup, “ulusal bir kurum tarafından verilmiş” sertifikası olmayan ürünlerin ithalini yasaklamaktadır. İran Ulusal Standartlar Kurumu (INSO) şu sertifikalara uygunluk vermektedir:

- National Standard of I.R. Iran (ISIRI);
- International standards including ISO, IEC, ITU and CODEX;
- European standards (BSEN and DINEN) and national standards of EU member countries, including the United Kingdom (BSI), Germany (DIN), France (AFNOR), Italy (UNI), the Netherlands (NNI), Spain (AENOR), Portugal (IPQ), Belgium (IBN), Austria (ON), Denmark (DS), Luxemburg (SEE), Finland (SFS), Sweden (SIS), Ireland (NSAI), Greece (ELOT); and Standards of North American countries including ANSI, ASME, ASTM, UL, API and AGI;

Japan's National Standards (JIS). (IR.IRAN Trade Regulations. 2020).

İran’da; inşaat ürünlerinin özellikleri ve standartlarına dair mevzuat, Ulusal Bina Yönetmeliğinin beşinci bölümünde düzenlemiştir.

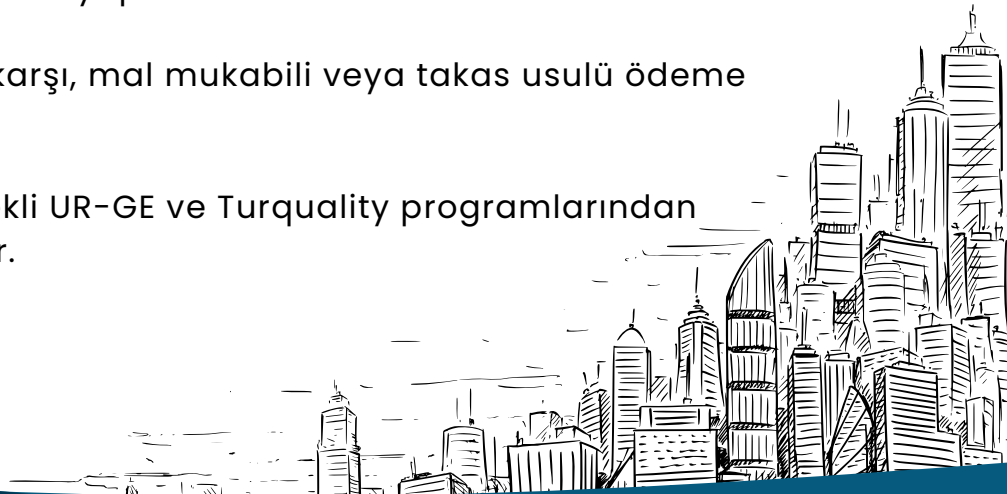
Ayrıca dikkat edilmesi gereken hususlar da;

- ABD yaptırımları ve bankacılık kısıtlamaları, ticari ödemelerde zorluk yaratmaktadır.
- İran’da bürokratik süreçler ve ithalat izinleri zaman alıcı olabilmektedir.
- Yerel üreticilerle rekabet artmakta, bazı sektörlerde ithalat kotaları uygulanabilmektedir.
- Lojistikte kara taşımacılığına bağımlılık, maliyetleri artırmaktadır.
- Döviz kuru dalgalanmaları ve enflasyon, maliyet planlamasını zorlaştırmaktadır.

7. STRATEJİK ÖNERİLER VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSAR

- Sadece proforma faturaya bağlı kalınmamalı, İranlı ithalatçı ile yapılacak ve tüm koşulları net olarak ortaya konacak bir satış sözleşmesi çerçevesinde hareket edilmelidir.
- Sözleşmelerde, gümrük vergilerinin, ithalat prosedürlerinin, ithalata konu ürün ve/veya miktarların değişmesi gibi hallerde ortaya çıkacak sorunların İranlı ithalatçı tarafından çözülmesine yönelik hükümler bulundurulmalıdır.
- İran'a yönelik satışlarda olabildiğince Fabrika Teslim (Ex-Works) ve peşin çalışılmalıdır. İran gümrüklerinin uyguladığı "İthalatta Referans Fiyat Uygulaması" önemli bir problemdir.
- Sözleşmeler ve proforma/ticari faturalar, ABD Doları haricinde, bir ülke para birimi - tercihen Avro, TL veya karşılıklı anlaşılacak diğer konvertibl ülke para birimi- esas alınarak düzenlenmeli ve ödemeler bu şekilde yapılmalıdır. Ödemenin yapılması ile teslim şekli arasındaki ilişkiye dikkat edilmelidir.
- İran'da devletin bazı ürünlerin ihraç fiyatlarında belirli bir bedelin altında ihracata izin vermediği görülmektedir. Firmalarımızın bu nedenle Gümrük Vergilerinin belirlenmesinde sorunla karşılaşabildiği görülmektedir. Bu nedenle, firmalarımızın İran'dan yapacakları ithalatta bu hususu dikkate almaları önemlidir.
- İran'da yerel ortaklarla distribütörlük veya temsilcilik anlaşmaları kurulmalıdır.
- Türk firmaları, İran'da düzenlenen inşaat fuarlarına (örneğin Tehran BuildExpo, Mashhad Construction Fair) katılım göstermelidir.
- İran'daki projeler için malzeme tedarik zinciri planlaması Gürbulak veya Bazargan sınır kapısı üzerinden yapılmalıdır.
- Bankacılık kısıtlamalarına karşı, mal mukabili veya takas usulü ödeme yöntemleri tercih edilebilir.
- T.C. Ticaret Bakanlığı destekli UR-GE ve Turquality programlarından yararlanılması tavsiye edilir.

8. SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

İran inşaat sektörü, artan altyapı yatırımları ve yenileme projeleri sayesinde Türk ihracatçıları ve müteahhitlik firmaları için yüksek potansiyel taşımaktadır. Meşhed örneği, İran genelinde artan kentleşme eğiliminin bir yansımasıdır. Coğrafi yakınlık, kültürel benzerlik ve ticari ilişkilerdeki olumlu atmosfer, Türk firmalarının rekabet avantajını güçlendirmektedir.

Ancak, pazara girişte finansal ve idari zorluklar dikkatle yönetilmelidir. Uzun vadeli stratejik ortaklıklar, yerel uyum ve kaliteli ürün/hizmet sunumu başarı için belirleyici faktörlerdir.

9. KAYNAKÇA

İran İslam Cumhuriyeti Gümrüğü - İstatistikler
İran İstatistik Merkezi - Horasan Razavi Yıllık İstatistikleri
İran Ulusal Standardı
Ulusal Bina Yönetmeliği
İran İthalat ve İhracat Yönetmelikleri Kitabı
Türkiye - İran Tercihli Ticaret Anlaşması
Müşavirlik Raporları İran. (Meşhed Ticaret Ataşeliği)

TÜRK FİRMALARI İÇİN İHRACAT VE YATIRIM FIRSATLARI ARAŞTIRMA RAPORU

Dış Ticaret Müdürlüğü